

i Terra a nosa!

BIBLIOTECA POPULAR GALEGA

Volume 5.

10 cénts.

REAL ACADEMIA
GALEGA
A CORUÑA

F 7021

Biblioteca

ORENCIO VAAMONDE

FOLLAS AO VENTO

LA MOSCA

GRAN CASA DE ROPA BLANCA

Hay una sección especial de Cor-
sés, en la cual tenemos siempre los
últimos modelos.

Unico depósito de la

FAJA ROYAL

SAN ANDRÉS 5

PRECIO FIJO

As meu querido mestre e amigo D. He
rivel Henrique
Florencio Vaamonde

FLORENCIO VAAMONDE

FOLLAS AO VENTO

(POESIAS)

Párecense estas humildes produções á paxáos que voaron do niño, e despois de longo apartamento queren recollectarse outra ves ao agarrino paterno. Foron feitas en diversas datas; ainda que baixo de unha mesma impressión.

Amarquezas viventes; fegos que xurden, estarrecentes cuidados, é o que lateja na cerna d'estas llanas. Son o debile lumiar do sol se pôndo; o gemer do piñeiral as rajas do nordestio.

Eu non quixera ceibar o pasadume da idea, pero unha forza misteriosa fai-me pulsar a lira, inda que non son fillo da attiva Musa. Ja sei que mas brancas ende jamáts poñerán de min na peta das faias do bosque sagrado, cal do divino cantor,

Here Vaamonde sang;

Ja o sei. Con todo, do brazo que me arrempuza non podo furtarme. Vaia, pois, hoje, o meu libro coma o do triste desterrado no Ponto, a cumpril-o seu destino, sea o que fore;

Liber, ibis in urbem

e mañán quen sabe ee largarás a outra parte; se denantes contrarios ventos no che anni tearen as follas.

Cruña, 12 Febreiro 19.9.

¡TERRA A NOSA!

Suplemento de EL NOROESTE

ANO I. | A CRUÑA, 20 MARZO de 1919. | VOLUME 5.

FOLLAS AO VENTO

A MIÑA FADA

Ao SR. D. EDUARDO PONDAL.

Todo n0 baixo mundo so trastoca
Cargando o mal nas mais sensibres almas,
Pondal amigo. Nos adversos casos
Das penas dos demais nunca a mirada
Ao longe separache,
E feros e triganzas
Que á min me conroían,
Cal sutridas por'tí considerabas.

Aos breves días que por min pasados
Foron en paz e calma,
Outros seguiron nos que as longas tebras
O vivido clar0r lles arroubaran.
Aqueles como l0strego largaron,
E amargureza na alma
Mais grande mesmo atopo
Cando d'eles me ven a relembranza.

Outrora o astro rei no Ourente apenas
O límpido fulgor ademostraba,
Barrendo a sombra e nocturnal silencio
Que â terra dominaran,
Facendo escintilear nas lindas flores,
Co'as matutinas auras,
As côres avivando,
Pingueiras da orballada,
Daquela, eu acordando, do meu leito
Agiña me botaba,
Correndo á saudal-o,
Seguindo co'a mirada
Do seu avance no ridente cume
A espréndida raíola que ceibaba.

Cal Titiro, no chan, baixo a rodeira
D'albre follosa, sobre da herva branda,
Alí eu atopaba meu acougo
Isento de compañía,
E entre o doce gorgéo dos paxáros
No subrime das cousas cavilaba.

Trocou-se todo pol-a lei eterna
Que todo muda e cambia,
E duros ventos con podente forza
O céfiro suave escorrentaran.
Quedou a miña nave sin goberno
Que as ondas furibundas golpeaban,
Toldou-se presto o ceo, e de achar porto
Por perdidas ja dei as esperanzas.

Principiaron daquela os desacougos
Que de todo o meu ser donos se alzarán.

Fugiu, fugiu de min o que denantes
Fixera a vida grata;
¡Ai mísero! fugiu, e soio vejo
Noitebras que me esmagan
O canso corazón que de cotío
C'os feros esmorece e co'as triganzas.

En van, en van, pol-o alto asento espero
Da luz a labarada
Que rache o tendillón das negras sombras
Que o astro relucente encubertaran.
Todo inmóvil se cuida;
Tan soio a miña dôr movente abala,
E un outro ja parezo
Cercano ao fio da fatal gañada.

En van tristeiro, dos meus soños busco
A meiguicceira fada,
Leda, invisibre, que ao meu rente voa
E incerta sinto no bater das aas.
En van lle boto os brazos
C'o fervón da ansiedá que me traballa;
Ela, cal fume, foge e desaparece,
Deixando soio a sua impresión grata
Que o pensamento á reo me atormenta
E desaccuga a alma.

Un día á un outro día se sucede,
Unha noite tras outra noite pasa,
E o tempo fugidizo
Trai a estación das augas,
E logo a primavera,
De rosas adornada,

Precede ao quente estio
Para volveren logo as invernadas.
Volveren os campos verdes a despirse
E vense as lindas flores remouchadas,
E vísten-se de novo
E de novo a sequía fera as axa.
¡Ail, de balde eu procuro
Unha estación perenne floreada;
A todas partes diante de min levo
A visión doce que corroi miña alma.
Do rio na corrente,
Na claridá das augas,
Nas nubes, nas estrelas,
No cume das montañas,
Ou no fondal dos montes,
Ou na extensión das agras,
Eu apercibo, eu sinto,
A meiguiceira fada
E como me persigue
E canto que me engana.
Parece-me que ás veces
A teño na compañía,
Agarimosa sempre
Con melidas palabras,
Sorrindo feiticeira,
Calmando miñas ansias.....

E noite pecha; caladiño todo
O mundo dorme na profunda calma,
Mas a maneira dentro de min teño
E meu ser todo por enteiro embarga.

Miro daquela para as altas nubes
E para a doce estrela prateada,
Testigo mudo de tan fonda pena,
E alivio pido para as miñas mágoas.
¡Ai! non tiveron para min piedade,
Que soio había das nocturnas auras
O mesto asopro e sepulcral silencio
Que amigos imperaban;
Que compasivol-os salaios tristes
Os feros mais crués adormexaran.
¡Non así dura ora de min te arredes,
Ouh meiguiceira fada!
Doce é o tormento que en seu fondo escuro
Meu peito sofre, se pracer non acha.
Detén un pouco teu ligeiro paso:
Baixa suave as tuas leves aas.
Pero ¡ai tolo! ¿qué digo? soio ao vento
Lanzando estou en van miñas palabras;
A quen eu falo cal lostrego foge
E seu dardo cruél de min non larga.

Nadal, 1907.

COITAS

Sécas e murchas flores que estabades
Inña hai pouco, vizosas, no arboredo,
E lle dabades un aspecto ledó;
No chan vos vin cáir.
Levadas polo vento á rolo andades
E, compasivo, a vós volvo a mirada,

Agora que fixestel-a jornada
De un mísero vivir.

O Outono vai ao longo da espesura
Dos arredados bosques e ribeiras,
Cumprindo a sua lei, de que, tristeiras,
Probastel-o rigor.

¡Ai! eu cuido que á min a sorte dura
Ja pol-a vosa ruta me encamiña,
Que por tristes presagos se adiviña,
Cuidados, mágoas, dór.

Cando bican os ventos mainamente
As amargosas ondas, e no ceo
As nubes ás estrelas non fan veo
E doce o navegar;
Mas se os ventos se viran de repente,
E collidos nos vemos da mareira
A loita c'o poder da sua rajeira
Penosa é de afrontar.

Eu loitei, eu loitei c'o tempestoso
Da vida inmenso mar, mar insondable,
Que os segredos que garda non é dable
Aos homes conocer,
E por este camiño misterioso
Ha tanto e tanto tempo que navego,
Que á curva do infinito cuidar chego
Pensando cerca a ter.

¿Por qué motivo oculto me enganando
Meus ollos sempre están? ¿Por qué persigo
Esta inconita estrada? ¿Qué consigo
Con tanto matinar?

O orde eterno das cousas destinando
Non foi para nosoutros a ventura,
E en vande canto o fado nos procura
Querem^{os} nos furtar.

A jornada mortal o fin alcanza
No abismo aterrador da natureza
Non podendo en jamais nosa fraqueza
Seu veio descubrir.

¿E da dita unha fragil esperanza
Inda nos resta, e soños lisongeiros?
¡Ai, son cal é no cume dos outeiros
A neve a derreter!

DESEJOS

Era unha tarde; eu viña
Da caza c'os meus cás;
O sol esmorecente
Bañaba inda o Roibal.

Ao pé d'aqueles castros
Que son cal dous irmás,
—Bergondo e Reboredo,—
Dos pinos ao zoar
Fer dos pol-as rachas
Do duro vendaval,
Sentin non sei que cousa
Que fixome lembrar
Da triste servidume
En que esta terra está;

E os tempos afondando
E d'eles o pasar
Imaginei en liña
Cal rexo carballal,
Millares de guerreiros
Dispostos a loitar;
Baruda gente afeita,
Que espera só a sinal
Para topar na lide
A morte, á non trunfar.
Mas era tan samente
Un doce e nobre afán.

Pasaron as virtudes,
Adorno de outra edá,
Cal pasa aquel ligeiro
Baixél que fende o mar
Topando nél a tumba
C'oa fera tempestá,
Que á non morrer n'houvera
Ainda sen quebrar
Cadeias e grilons,
Que ao pobo gemer fán.

Ninguén se move agora
A situación trocar.
¡Ai! Quen naceu escravo
No entende a libertá,
E vive satisfeito,
Atados pes e más,
Ou ben todo enlordado
Na lama criminal,

Escura e innobrememente
A cova descer vai.

¡Felís, oh, que deixara
O viaje terrenal
Envolto na bandeira
Que vira desfraldar,
Despois da defendere
Cal servidor leal,
Admiración causando
Nunha alongada edá.

VOZ DO PASADO

*... nous, lâches et traîtres,
Nous nous oublie les noms de nos ancêtres.*

BRICEUX.

Costante vagan dos nosos celtas,
Costante veñen preto de nós,
Pálidas sombras, tremando de ira
E dando berros de indignación.
¡Aí! eu as oío e en min acenden
Puro e fervente, da patria o amor,
E ao vel-a escrava, seu triste estado
Párteme as cordas do corazón,
E a todas horas parez-me que elas
Falando están-nos con rabia e dór:
«¡Ah, descendentes da nobre raza
Que á vos en herdo gloria deixou,
Como puxestel-o nome craro
Que antes levaran, vosos abôs!

Ja das virtudes hoje perdestes
Santo o recordo co'a tradición,
E non coidades, de oprobio cheos,
En ocio eterno, do patrio honor.
¿Dos nosos tempos, ul-os altares
Que a gente nosa reverenciou?

¡Ai! non turbedel-o noso azougo;
Deixai-nos soios co'a nosa dór.
¡Sobor das nosas frías e tristes
Revoltas cinzas, mísero poo,
Séculos cantos correron duros,
E raza canta se desvanou!
Que o tempo, todo co'a fouce sega,
E todo engole devorador.
O tempo, dise: non é verdade;
Non pasa o tempo; pasamos nós.

«Foi domeada por nosos pais
A fachendia de un invasor,
E o doce rimo dos nobres bardos
As armas nosas glorificou.
Despois... a morte, sorrindo, alegre,
Andou ás monzas ao rubro sol,
E a nosa gente de envilecida
Buscou un amo, perdido o honor;
E as nosas tumbas profana fero
Quen da ascendencia ja renegou.

«¡Ai, degradados, no vicio envoltos,
¿Os nados vemos sen outro amor!

Non así fumos nós os que demos
Exemplos dinos de admiración,
Ousada prole de bos soldados
Que manexaban os enxadós
E ben mandados á voz das nais,
Cuidar sabían do tardó boi
E que ao sentiren dos instrumentos
O enardecente, guerreiro son,
As armas presto despenduraban
E á loitar iban con nobre ardor;
Mas hoje a patria, vis descendentes
Dos que a vos grande, libre pasou,
A estar deixades escravizada,
Sufrindo o peso dos seus grilós.
A nai é vosa; non lle valedês;
Non á librades da humillación;
Indino é o fillo que, desleigado,
Esquence a madre que lle donou
Vida e querencia, tras d'él deixando
Lembranza eterna de maldición,»

CHUCO E CIDRÁN

CHUCO

¡Ai, amigo Cidrán, como campean
As mágoas nesta vida! En van intento
As sombras desvanar que me arrodean;
E se o pasado meu contemplo atento
O corazón me doi, e presto veñen
Os feros na miña alma á ter asento.

Mais felis es que mín; non te entreteñen,
Nin guerra che darán, tristes lembranzas
Que atormentado a mi tanto me teñen.

CIDRÁN

¿Qué che direi, meu chuco! Semellanzas
Certamente entre nós apenas vemos,
Nin teño porque dar os ais que lanzas;
Mas, ditoso non sôn, que en jamais temos:
A sorte favorable en todo caso,
E en van en contra d'ela nos poñemos.
No é connigo tan dura, nin do vaso
O amargurento pouso beber fixo
Como agora a tí fai nun triste paso.
Venturoso me cuidas; tal colixo,
Pero non me cuidaras se souberas
Que nos mares que ruzo ha vento rixo.

CHUCO

Vejo, Cidrán amigo, que eisageras,
Queixas-te sin razón da tua sorte
E, gemendo sen causa, desesperas.
Inda viven teus padres que, na corte,
Teñen gado de seu, e de seguro
Capital herdarás â sua morte.
Sinten todos por tí un querer puro,
E se che foga agora a linda Andrea,
Non sempre o corazón terá tan duro.
Pero eu... ¡pobre de mí! En casa allea
Pariu-me miña nai, tan sin ventura
Que unha infancia pasei d'espíñas chea.

A servício do Rei a desventura
 Levou-me aos anos vinte entre de gente
 De rústico falar e sin cultura.

Mesturado topeime de repente
 Cunhos sórdidos mozos de outra terra
 En todo d'esta nosa diferente.

Con eles de contado fun â guerra,
 E con bágoas e horror ali eu vía
 Cousas de que o acordo inda me aterra.

Retorna-mos ao fin, e o mesmo día
 De chegarmos â patria á algun donaran
 Loureiro que a ningún darse debía,

Porque moitos houbera que medraran
 Sen que pouco tivesen de bondade,
 Que esquencidos quizás mellor estaran;
 Pero este mundo é así e a pouquidade
 Sube âs veces ao asento da vitoria,
 Contrastes nesta triste humanidade.

Inda teño o pasado na memoria,
 E, para no esquencel-o, levo aberta
 Unha ferida que saquei por gloria.

CIDRÁN

Ja sei que o que me dís e cousa certa,
 Que no hai moito que un home mo contara
 Un día que lle dei casa cuberta.

Mas dime, Chuco meu, ¿qué te levara
 A esa guerra facer pol-os alleos
 E que foi para tí tan longa e cara?

CHUCO •

Fun por forza, Cidrán; os meus desecos
Eran deixal-as armas de seguida
E esquencer-me dos bélicos arreos.
Non o puiden facer. Pena da vida
As leises impoñían aos fugados,
Nin tanpouco era facil a fugida.

CIDRÁN

¡Ai, pobre terra a nosa! De criados,
Os teus fillos te leva unha outra terra
Para seren sin dó sacrificados.

CHUCO

Tes razón, meu Cidrán. De riba serra
O que baixo de nos estar debía
E no canto de quén opreso-berra.
Pero volvo ao meu conto. Foise o día
D'aquél recibimento gasalleiro
E a fame pavorosa me collía.
E de fixo morrera no-rueiro,
Se o fidalgo das Torres, generoso,
As portas non me abrise do celeiro.
Pero nunca escoado do nojoso,
Pegajento cuidado puiden verme
Nin á vere volvin un sol formoso.
Eu non sei como podo inda sosterme
Sin tolo me volver. Topei casada
A que soio a min fiel jurara ser-me.

Aquela linda moza tan amada
Esqueceuse de fé, ail prometida,
E a vida me encurtou ao ser mudada;

Vivo morrendo, Chuco; esta no'é vida,
Por enemigo teño o duro fado;
Miña alma cada paso é mais doida.

¡Canta dór e miseria! Hasta este gado.
Estas pobres ovellas que apacento
Son d'outro, inda que as teño ao meu cuidado.

CIDRÁN

Pero mira, meu Chuco, o duro vento.
Non eterno nas xarcias asuvia;
Non debes te entregár ao desalento.

Se por min te te guiaras, che diría
Largaras-te ben presto d'esta terra
Porque noutra, tal vez, mellor che iría.

Toda porta a ventura aquí che cerra,
E flores non che dá, nin mantimento,
Que petes noutro lado seique berra.

CHUCO

Tí ben falas, Cidrán; pero o tormento
Que o corazón me pon entarrecente,
Aumentaría en min cada momento.

¡Ail! ¿cómo podería estar ausente
Dos sitios en que vin a nena pura
A quen inda quixera ter presente?

E certo que aos meus ollos se figura
O que estou tan ardente deseando;
Ilusión, e non mais, que pouco dura.
Que o querer que sentin non foi minguando,
E á pesar d'aquel golpe fero e duro,
Meu corazón por ela está laiando.
Contra do amor non val ningún procuro,
E a neve que o cabelo manifesta
En nada m'esfriou; eu cho aseguro.

CIDRÁN

Así me pasa á min. Nada me resta
Por deixar de facer pol-a rapaza,
E por cousa perdida ja dou esta,
Que se para esquencel-a busco naza
Agiña un outro amor, non pasa o día
Sin que o d'ela mais forte me renaza.

CHUCO

¡Cidrán, ai, meu Cidrán!, que só fería
A min cuidei e non a tí, o tormento,
Nin pensei que tan grande en tí sería.
¡Oh! que felis é aquel á quen o vento
Por riba do tellado lle non zoa
E que goza de amor e de sustento;
Que miserias non ve de que se doa,
Nin viu en de jamáis a terra estrana,
Nin de conta se fai que o tempo voa.
E nosoutros, á quen ventura engana,
Fóra ¡ai! mellor que o derradeiro corte,
Con rábido furor, nos dera insana,
Que teríamos neste mellor sorte.

O VOTO DO POBO

(1589)

¿Que cousa, que rumor ou que ansiedade,
Os corazóns abala?

¿Que sinistros presagos á cidade
Procuran aterral-a?

¿Que rebumbío infernal, que movemento,
Ou que novas estranas, cada instante,
De un lado ao outro lado leva o vento
Con eco pavoroso e resoante?

Ardente nos ares sibila a metralla;
O aceiro lampeja, ribomba o cañón;
O sangue, fervendo, na reja batalla
Cada home converte nun fero león.
Horrisono acento dá a tuba guerreira.
Os fortes camiñan na loita á morrer,
E rengen os ferros após da bandeira,
Que murcha ou trunfante, ben presto vai ser;

E en mescrea confusa millifatos revoltos
Sedentos de sangue, non queren depór
Os soprós de Marte que, libres e soltos,
A todos escitan o bélico ardor.

E vede aquí como afrigido logo
Un fato de creentes, en de vendo
O desigual combate, o triste rogo
Ao ceu dirixe, de gran fé se enchendo:

«Protege-nos piedosa,
¡Ouh Virge do Rosario!
E sede a nosa guía
E sede o noso amparo,
Que esperanza non temos
Ja de socorro humano,
Dicía humildemente
O faio atribulado,

«Qide-nos, Señora,
Aos que neste segrario
Se poñen baixo o voso
Escudo soberano.

«¡Ail Non consintas nunca
Que seja asoballado
Por esa gente impía,
¡Ouh, Virge do Rosario!
O pobo que defende
Aqñeste chan sagrado
E que en perigo vese
Pol-o poder britano;
Que nos che prometemos,
Para vindeiros anos,
Comemorar gozosos
Teu nome sacrosanto.»

Ao altísimo trono
Chegou a pregaría,
Fugiron as nubes
Que o espacio toldaran,
E un son misterioso,
Morrendo na praia,

Nas almas creentes
Dos bós que rogaran
Deixou os effluvios
Da santa esperanza,
Cal prenda segura
De que ja chegaran
As horas felices
De paz e bonanza.

E de pronto, aterrando ao estrangeiro,
Baixo un sol que esmechando o ilumina,
E por sobre un vermello regueiro,
Aparece radiante heroína.

E arrogante, de pé, no pináculo;
E cinguida de louro inmortal,
Aprésenta grandioso espetáculo,
Desempeña misión celestial.

E a galaica bandeira gloriosa,
Trunfadora nas más se lle vé,
Na jornada en que saí vitoriosa
Co amor patrio dos créntes a fé.

NO BOSQUE

Amigas albres, da floresta amada,
A saudar-vos eu de novo veño
Cal noutros tempos a menudo viña
Buscal-o fresco na espesura vosa,
Cando a raiola, na estación ardente,
Mais esmechante sobre vos baixaba.

¡E que vizosas, que era genio ver-vos!
Como estabades de verdor cubertas!

Agora estades co'a rodeira ispida
E os toros cheios de carriza escura,
E non parleiros paxariños voan
A rebuldare nos ramallos tenros,
Que ás almas, tristes, de africión e dores,
Dobles falades no misterio envoltas
E o voso amargo, gemedor suspiro,
Bentar parece o derradeiro outono.

Eu tamen sinto que tamen me toca
A velles fea co'a sua man de ge o,
E pon-me ao cabo da mortal jornada;
Así eu atopo moita mais dozura
Nesta hora en ver-vos, como cando un torna
D'estrans terras aos nativos eidos.

Aquí o acougo pol-o menos reina
Junto de vos, onde jamais resoan
Do mar humano aterradores bruos,
Nin o turbou a peregrina espada,
Hoje supricio do universo enteiro
Que fai tremar a humanidade toda
Ante dos labios da fatal esfinge.

¡Infortunados pobos! Os tiranos
No desatado cubizar non zazan.
Ferós, Belona, o fúnebre estandarte
A todos ventos, espantando, amostra,
E geme o chan ao seu horrêndo paso
Que soio cinzas e cadavres deixa.

¿Quén foi o miserabre que primeiro
Trouxo contra do irmán o ferro agudo?

Da eisecrabre contenda, cal é a causa?
Largando-se en remuños van os homes
A matar e morrer. ¡Porqué Non saben;
E eses tolos guerreiros van gozosos,
Como mansas obellas, obedentes
Á despótica voz de quen os manda.
Ferir, matar, non é para eles crime;
Destruir e roubar non é delito,
E o milite inhumano co'as mas tintas
Pól-o inocente sangue, despois volve
Dos campos de batalla, e pol-os seus,
Mais tolos que él ainda, e recibido
Con palmas e coroas a porfia.
¡Dios de bondade! concedei que eu goce
Da ventura suprema de human sangue
Non derramar jamais. Perea todo
Mortal que horror non ten das mas impías
No crime lexugar... ¡Ail De Filipos
Na bélica función, soio houbo un héroe:
O vate desertor tirando o escudo.

1916.

ODA ALCAICA

De te ver presto sinto-me en ávido,
Amado bosque, para min pródigo,
Meu doce lugar onde á un tempo
Os meus recordos teu nome invocan;
Gratos recordos cal soños místicos
Que, pracenteiros, o ser embárgan-me,

E no fondo do amante peito,
Presentes sempre, maitos aniñan.

Á fresca sombra das verdes árbores
Louzás que amostras, e fortes érguen-se;
Ao son meiguiceiro das follas
Que o vento amigo manso beijaba,

Vin morrer días; e alí ¡ouh misero!
Caín escravo da nena espótica
Que soubo ao seu carro poñerme,
E un hora viche miña ventura.

Sua sombriza soberba bóveda,
Parez decía, con tono prácido:
—«Un nobre recollo aquí vede,
Onde almas duas que se ben queiran

Deter-se poidan, tenras juntándo-se»
E na espesura sentían-se cálidos
Meigos bicos, baixo da estrela
Que as doces ansias de amor encobre.

¡Aí, cantas veces ao vento nórdico,
No teu soliño carreiro, trémulo
Ou gozoso, pasiei o amargo
Ou o contento da sorte miña!

¡Aí, cantas veces feriu-me súpeto
A cerna da alma da duda a fóstregal
Fogen días e horas ao foxo
Do esquencimento que mais non volven;

Pero dos ollos as bágoas saíen-me
E esmorecente se pon meu ánimo,
Que o pasado ven-me á memoria;

E o sol podente brile ou se tolde,
Que o mundo feche gorias, ou pérfido
Ben do infortunio nos ceibe o ácido
Pol-a sua vasta largueza,
A min, ai triste, nada me importa.
O mal adage, costante gruma-me,
E como aos ventos corren, e arrástran-se
Pol-o chan as follas caídas,
A min me levan da sorte as rachas.
Mas nesta dura triganza insólita,
C'os teus ramallos, ouh bosque, acólle-me
Coma d'antes agarimoso,
Consolo doce das coitas miñas.

1917.

TRANSIT GLORIA

De paisage ridente circundados
E de hedras e de silvas coroados,
Os vellos paredós miran ao val;
Pero ainda que o paisage sea ridente
Non deixan d'amostrar ben craramente
Que pasou por ali o ange fatál.

Fai darredor dos muros a espesura
Das albres bravas unha sombra escura
Que cingue e beixa, con un tenro amor,
Os tristes restos onde acaso outrora
Mais de un héroe viviu, de quen agora
Nin do nome topamos sabedor.

¡Como as moreas, aí, de negras pedras,
Entre petadas de rasteiras hedras,
C'o rir contrasta do florido Abril!
O campo todo, o seu verdor rênova;
Todo guarnece e viste unha cór nova;
Todo embalsama un recender sutil.

As sombras dos que alí foron un día
Arrebatados pol-a Parca impía,
Parece que as oimos respirar
E en torno das paredes van vagando
Como o canso viaxeiro vai buscando
No deserto un albergue onde pousar,

E que unha procesión de espectros anda
E recorrendo vai de banda a banda
Os que foran esprendidos salós;
E que se sente o choque dos escudos,
De acciros o renger e golpes rudós,
E berros e groseiras maldicios,

Ou o canto de nobres trohadores,
Ou de damas cautivas dos amores
Un docisimo e vago suspirar.
¡Aí os idos na innúmera ringleira
Que aquí segou a morte, no hai mancira.
De que poidan á vida retornar.

Mira o lagarto, único testigo
Do que o tempo voador levou consigo,
Dende as grutas dos preñes paredós,
E con ollada fría e languicentè,
O estrago contemptra feito ao rente,
Tendo as albres por sinebres crespos.

En van pol-os estintos ¡ai! chamamos,
Ninguén responde, e sempre nos topamos
C'oa muda esfinge que nos da pavor.
O mísero mortal soio un viage
Fai neste pobre terrenal pasage
En busca de hourizonte enganador,
E corre tras pantasma misterioso
E esperanzas sin ceo, cubizoso,
Oíndo da serea cantar ruín.
¿E qué queda detrás? A torpe esquencia
Dos homes e das cousas; impotencia:
Silencio aterrador; noite sin fin.

NO OUTONO

¡Como a vosa follage s'enrarece,
Ouh meiguiceiras albres! Veu o outono
E ja todo vizor desaparece!
¡Quen o serdes as mesmas cuidaría
Que ha pouco unha rodeira mostrabades
Onde entra-la raiola non podía!
¿cumprides da estación o seu mandado,
Ou temedes morrer á man irada
Que manexa cruel o vil machado,
Ese aceiro cortánte que, en mal hora,
Asañándo-se en vos, fixo un rareo,
E do vento ao furor da-vos agora?
¡Ai! Conócese ben. Vos recelados
Dos homes as rageiras; sí, dos homes,
Que andan tolos buscando novidades.

Hoje que lei non queren, niñ un freio
Nin relixião, que en sacar os poida
Do vivir en que están, de vicio cheio.

Certo, vese do home a sabidencia
Pol-o mundo estendida a todas partes,
E medrar con asombro toda ciencia.

El os mares recorre con ajuda
Do vento que nas xarcias asuvia,
Ou do vapor na máquina ferruda.

El a lagoa atua e logo a obriga
A soporta-lo arado e recubrir-se
Da rubicunda, nutridora espiga.
El colle nos ichós aves ligeiras,
A fera no gramil, e o peixe colle
Nos rios e no mar, de mil maneiras.

El o animal bravio manso torna.
Pon o freio ao cabalo e o boi cortella
Que o cáñamo en jamais sentiu na corna.

Pol-o espacio de un punto ao fin da terra
Nun instante chegar fai a palabra,
Ou por un tempo, se ben quer, a encerra.

El colle ao ceo o raio e llo cautiva,
E pol-os aires cruza e alto voa,
Ligeiro moito mais que un águia altiva.

E mais aínda fai: contra da morte
Loita e detén ás veces seus esforzos,
E sábe-lle a doencia dar un corte.

Mas con tanto saber, soberbo gado
Tornou-se, e de soberba se apaceita,
Contra toda justiciá rebelado,

Que inda viven os fillos de Japeto.
Novos dotes de Caduro desaparecidos.

Reina o arte ruin da fera Aleto.

O mundo todo está con repunantes
Maldades e miserias dominado,
E en porfias crués sempre constantes.

Asemélla-se a un barco que, perdido,
Sin rumbo vai no medio da tormenta,
Por mar do seu piloto non corrido.

A negra noite o colle, e a fera onda
O timón lle arrincou, e outra onda fera
O náutico sepulta na auga fonda.

O vento a nave leva na incerteza
A seguro desastre. D'este geito
¿Qué corazón non sentirá fraqueza?

QUEIXUMES

O sol púxo-se hai tempo
Detrás da nube escura,
E foi quedando o bosque,
Pouquiño á pouco, envolto nas negruras.

A soledá, o calado,
Ninguén agora turba,
Samente un grís suave
As follas move que, ao pasar, murmuran;
E para min en tanto,
A quen a pena engruña,

Eu cuido que es aínda
D'esta fechada noite crara lua,
Que en vai o teu desvío,
Ouh meiga formosura,
En nin matar pretende
A fé con que te amei, que non se muda.
¡Ah, certamente é feita
Pr'a dór esta esperura!
Aquí ceibar-se pode
O mal contido afán que o peito oculta.
Se as meiguiceiras albres,
Que tanto ao triste ayudan
Gardar saben segredos
Das mágoas que lles chora o sin ventura,
¡Ai, canto, neña, fúche
Connigo cruél e injusta!
¿Así é como pagas
A este seryo de amor que ao carro ajugas?
¿Desagradeiche en algo?
¿Qué cousa, que infundura,
Te puxo tan trocada,
Que, cal terrón, o corazón me amurras?
Non sei, soio apercibo
Que vou quedando á escuras,
E aquí, con abandono,
No pensamento medrá-me a amargura,
Como un adiós calado
Que a alma me conturba,
Láido triste é duro
D'esta miña querencia grande e pura.

Mas, forte érgue-se vento.
Con forza as albres fungan,
¿Acaso o seu asopro
Virá arincal-os feros que me gruman?
Despois, berros estraños
E vocería confusa
Paréce-me que oio
Que á un misterioso susurrar se ajuntan.
Son ¡ai! as voces tolas
Que do pasado zumban,
Os ecos fugidios
E o pantasma que agora se derruba.
Vos, esperanzas mortas,
Caede na fondura
Do meu doído peito
Como no outono can as follas murchas,
Que, agora, triste o atopo,
ferido, sin ter cura
C'os feros desenganos
Que largan hoje as atagentas duras.
¡Veu corazón, ai, cantas
Tuveche añsias e angustias!
¡Quén sabe se mais grandes
En tí se aniñarán mágoas futuras!

Certame literario de "TERRA A NOSA"

TRABALLOS RECIBIDOS

Ata a data d'hoxe levamos recibidos os seguintes traballos que imos numerandó por orden de chegada:

- Núm. 1. Versos, DA RAZA. Lema: «Cántalle cantos forzados—
qu'esforzado o peito fan». — *Pondul*.
- Núm. 2. TIPOS DA TERRA, en prosa. Lema: «Tipos da terra»
- Núm. 3. Novela, AMOR SINXELO. Lema: «Hércules».
- Núm. 4. Novela, CATUXA. Lema: «Os tempos son chegados»
- Núm. 5. Novela, AMOR MAFADADO. Lema: «Marineda».
- Núm. 6. Novela, ALMA GALEGA. Lema: «Rosíña».

Pra o próisimo mes d'Abril, comenzaremos a publicar algu-
dos traballos recibidos que seian merecentes de publical-os segun
a opinión do xurado calificador.

Dito xurado será composto por delegados das entidades: «Acade-
mia Gallega», boletín «A Nosa Terra», «Centro rexionalista»,
«Instituto de Estudios gallegos», «Irmandade da Fala» e xornal
«El Noroeste».

No próximo volume, publicárase

ENREDOS

COMEDIA EN DOUS ACTOS

orixinal de

LEANDRO CARRE ALVARELLOS

CAMISERÍA

GUANTERÍA

CORBATERÍA

ESPECIALIDAD

en camisas a medida

y pijamas

•••••

ENRIQUE ROCA

Real, 28

La Coruña

La Proveedora Galega

Gran Fábrica de CHOCOLATES elaborados a brazo

DE

JUAN VÁZQUEZ PEREIRO

Estrecha de San Andrés, 3

LA CORUÑA

Marca registrada

Marca registrada

CONSUMIDORES: Podéis tomar estos chocolates con la más absoluta confianza, pues os garantizo que en su precio y clase, no los encontraréis mejores, más puros, ni elaborados con más esmero y limpieza.
Pedirlos, o más bien exigirlos en todos los Ultramarinos, si queréis dar gusto a vuestro paladar y gozar buena salud.